

Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu (TCK M.209)

The Crime of Misuse of Open Signature (TPC Article 209)

ÖZET

İmza, kişinin kimliğini dış dünyaya yansıtan en temel hukuki araçlardan biridir. Bir kimsenin adını, soyadını veya bunlardan birini temsil edecek işareti kendi el yazısıyla atması, yalnızca onun şahsiyetini somutlaştırmakla kalmaz; aynı zamanda özel hukuk ve kamu hukuku ilişkilerinde güvenilirlik, ispat ve irade açıklamasının doğruluğu açısından belirleyici bir işlev görür. Uygulamada, özellikle ticari hayatın hızla ilerleyen dinamikleri içerisinde, kişilerin çeşitli sebeplerle boş kâğıtlara, diğer bir ifadeyle “açığa imza” şeklinde, imza attıkları sıkça görülmektedir. Bu uygulama, belirli bir kolaylık sağlamakla birlikte, imzanın sonradan iradeye aykırı biçimde doldurulması veya kötüye kullanılması ihtimalini de beraberinde getirerek hukuki güvenlik ilkesini zedeleyebilmektedir. Açığa atılan bir imzanın kötüye kullanılması, kişilerin gerçek iradeleriyle belgelere yansıyan irade beyanları arasında ciddi uyumsuzluklara, sahtecilik niteliği taşıyan muvazaalı işlemlere ve sonuç olarak bireylerin malvarlığı ya da hak alanlarında telafisi güç zararlara yol açabilmektedir. Bu tür hukuka aykırılıkların önlenmesi ve cezai yaptırıma bağlanması amacıyla, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun İkinci Kısım Dördüncü Bölümü’nde düzenlenen 209. madde, “açığa imzanın kötüye kullanılması” suçunu tanımlamaktadır. Anılan suç tipi, hem kamu güvenliğini hem de bireylerin hukuki işlem güvenliğini korumayı hedefleyen özel bir norm niteliğindedir. Bu çalışmada söz konusu suç, sistematik olarak incelenecek; öğretilerdeki tartışmalar ile Yargıtay’ın yerleşik ve güncel içtihatları ışığında kapsamlı bir değerlendirme yapılacaktır. Bu kapsamda çalışma, hem teorik çerçeveyi ortaya koymayı hem de uygulamada karşılaşılan sorunlara çözüm üretmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Açığa imzanın kötüye kullanılması, imza ve irade beyanı, belgede sahtecilik, kamu güvenliğine karşı suçlar

ABSTRACT

A signature is one of the most fundamental legal instruments that reflects an individual’s identity to the outside world. The act of a person signing their name, surname, or a mark representing either of these in their own handwriting not only concretizes their personality but also serves a decisive function in terms of reliability, proof, and the accuracy of declarations of intent within private and public law relations. In practice, particularly within the rapidly moving dynamics of commercial life, it is frequently observed that individuals, for various reasons, sign blank papers- namely, “signatures in blank.” Although this practice provides a certain degree of convenience, it also brings with it the risk that the signature may later be filled in contrary to the individual’s will or otherwise misused, thereby undermining the principle of legal certainty. The misuse of a signature affixed in blank may lead to serious inconsistencies between a person’s real will and the declaration of intent reflected in documents, fraudulent transactions amounting to forgery, and, ultimately, irreparable harm to individuals’ property or rights. In order to prevent such unlawful acts and subject them to criminal sanctions, Article 209 of the Turkish Penal Code No. 5237, regulated in the Second Part, Fourth Chapter, defines the crime of “misuse of open signature.” This crime constitutes a special norm aimed at protecting both public security and the security of legal transactions of individuals. In this study, the aforementioned crime will be examined systematically, and a comprehensive evaluation will be made in light of doctrinal discussions and the established and contemporary case law of the Court of Cassation. In this respect, the study aims both to present the theoretical framework and to offer solutions to problems encountered in practice.

Keywords: the crime of misuse of open signature, signature and declaration of intent, forgery in documents, crimes against public security

GİRİŞ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)’nın 209. maddesi, “açığa imzanın kötüye kullanılması” başlığı altında iki ayrı suç tipini düzenlemektedir. Birinci fıkrada, belirli bir tarzda doldurulup kullanılmak üzere imzalı ve kısmen ya da tamamen boş bir kâğıdın, verilme amacından farklı şekilde doldurulması hâli cezalandırılmaktadır (Erdem, 2018). İkinci fıkrada ise, imzalı ve kısmen ya da tamamen boş bir kâğıdın hukuka aykırı olarak ele geçirilip ya da elde bulundurulup hukuki sonuç doğuracak şekilde doldurulması durumunda, belgedeki sahtecilik hükümlerine göre cezai sorumluluğun öngörüldüğü anlaşılmaktadır (Ulusoy, 2004; Aslan, 2015)

Bu düzenleme ile kanun koyucu, yalnızca imza ve belge güvenliği açısından değil, aynı zamanda işlem güvenliği ve kamu güvenine karşı oluşan riski de hukuki bir yaptırıma bağlamış olmaktadır. Zira imza, yalnızca bir ad-soyad işareti olmayıp, ilgilinin iradesinin ve hukuki ilişkiler bağlamında güvenilirliğinin bir göstergesidir (İnan, 1988). Özellikle ticari hayatta, bir kimsenin imzasını içeren ancak doldurulmamış bir belgeye, yani “açığa imzalı” kâğıda, imza atması pratik kolaylık sağlarken; belge sonradan imza sahibinin rızasına aykırı biçimde doldurulabildiğinde hukuki güvenlik ilkesine ciddi bir tehdit doğurmaktadır (Erdem, 2018).

Hasan Alkaç ¹ 

How to Cite This Article

Alkaç, H. (2025). “Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu (TCK M.209)”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:10, Issue:6; pp:546-556. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18076551>

Arrival: 29 October 2025

Published: 28 December 2025

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku ABD., Kırıkkale, Türkiye.

Bu çalışmada, TCK m. 209'da düzenlenen söz konusu suç tipi; suçla korunması amaçlanan hukuksal değer, fail-mağdur ilişkisi, maddi ve manevi unsurlar gibi başlıklar çerçevesinde sistematik olarak incelenecek; öğretideki temel yaklaşımlar ve Yargıtay içtihatları ışığında uygulamadaki sorunlara çözüm önerileri sunulacaktır. Bu bağlamda amaç, hem teorik çerçevenin ortaya konması hem de pratikte ortaya çıkan güçlüklerle yönelik somut bir analiz yürütmektir.

SUÇLA KORUNMASI AMAÇLANAN HUKUKSAL YARAR

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda korunması amaçlanan hukuksal yarar, diğer belge suçlarına kıyasla daha karmaşık ve çok boyutludur. Öğretideki kabul, bu suçun hem bireysel (özel) hem de kamusal nitelikte iki ayrı değeri aynı anda koruduğu yönündedir (Erdem, 2018). Öncelikle, boş kâğıdın faille “belirli bir tarzda doldurulmak üzere” rızayla teslim edilmesi ve failin bu güven ilişkisini kötüye kullanarak kâğıdı iradeye aykırı biçimde doldurması dikkate alındığında, birinci fıkra korunan hukuki yararın bireyler arasındaki güven ilişkisi ve özellikle sözleşme ilişkilerinde güven olduğu kabul edilmektedir. Nitekim kâğıdın fail tarafından doldurulmasıyla ortaya çıkan belgenin, imza sahibinin iradesini yansıtmaması, kişinin tasarruf özgürlüğünü ve hukuki işlem güvenliğini doğrudan zedelemektedir (Ulusoy, 2004).

Diğer yandan, doldurulan kâğıdın artık “belge” niteliği kazanması ve hukuk düzeninde ispat aracı olarak kullanılabilir hâle gelmesi dolayısıyla, bu belgede gerçeğe aykırı içerik oluşturulması kamu açısından da bir tehlike yaratmaktadır. Bu nedenle, öğretide söz konusu suçun belgede sahtecilik suçlarıyla olan yakın bağlantısına işaret edilir ve kamusal yararın, özellikle ispat araçlarının güvenilirliğinin korunması amaçlanan ikinci hukuksal yarar olduğu belirtilir (Erem, 1956).

765 sayılı mülga TCK (ETCK) döneminde kanun koyucu bireysel yararı ön planda tutmuş; açığa imzanın kötüye kullanılmasını malvarlığına karşı suçlar içinde, güveni kötüye kullanmanın özel bir görünümü olarak düzenlemiştir. Buna karşılık, TCK ile birlikte öncelik değiştirilmiş; suç “Kamunun Güvenine Karşı Suçlar” bölümüne taşınarak kamusal güven yararı açıkça ön plana çıkarılmıştır (Artuk&Gökçen, 2022). Bu farklılığın temel gerekçesi, TCK m. 209/1'deki fiilde fail ile mağdur arasında bir güven ilişkisinin varlığına rağmen, TCK m. 209/2'de böyle bir güven ilişkisinin söz konusu olmamasıdır. Zira ikinci fıkra düzenlenen durumda, imzalı boş kâğıt failin elinde hukuka aykırı biçimde bulunmaktadır; dolayısıyla burada fail ile mağdur arasında bir güven bağı kurulmuş değildir. Bu nedenle, ikinci fıkra korunan değer öncelikle kamu güveni olup, bireyin tasarruf özgürlüğü yalnızca tali düzeydedir (Ulusoy, 2004).

Sonuç olarak, TCK m. 209 hem bireysel güveni hem de kamu güvenliğini koruyan çift yönlü bir suç tipidir. Birinci fıkra korunan hukuki değer ağırlıklı olarak özel nitelikte iken, ikinci fıkra kamusal güven ilk sırada yer almaktadır.

SUÇUN MADDİ UNSURU

Hareket

Maddenin ilk fıkrası bakımından suçun hareket unsuru, imzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kâğıdın “verilme nedeninden farklı biçimde doldurulması”dır. Söz konusu suçun oluşabilmesi için öncelikle imzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kâğıdın bulunması gerekmektedir (Artuk&Gökçen, 2022). Buradaki “doldurma”, öğretide de vurgulandığı üzere (Erdem, 2018), kâğıdın fail tarafından belge niteliği kazanacak şekilde yazıyla tamamlanmasını ifade eder. Suçun oluşabilmesi için bu doldurma işlemi mutlaka hukuki sonuç doğurmaya elverişli olmalıdır; aksi hâlde yalnızca taraflar arasındaki anlaşmanın ihlali söz konusu olacak, ancak suçun tipik hareketi gerçekleşmiş sayılmayacaktır. Bu nedenle, failin imzalı boş kâğıdı hukuki değer taşıyan bir belgeye dönüştürme iradesi suçun oluşumunda belirleyici niteliktedir (Ulusoy, 2004).

Uygulamada suç çoğunlukla kambiyo senetlerinin taraflar arasındaki anlaşmaya aykırı şekilde doldurulması yoluyla ortaya çıkmaktadır. Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 07.03.2023 tarihli, 2022/4790 E., 2023/1274 K. sayılı kararında, “...Sanık ... ile katılan ... arasında suç tarihinden öncesine dayalı ticari ilişki kapsamında bir sözleşme imzalandığı, taraflar arasındaki ticari ilişkinin bir şekilde sona ermesinden sonra sanığın daha önce katılan tarafından sözleşme zannedilerek imzalanan belgenin bono olduğu ve sanığın bonodaki bedel kısmını değiştirip ve diğer yerlerini de doldurmak suretiyle katılan aleyhine Çerkezköy İcra Müdürlüğü'nün 2013/4905E sayılı dosyası ile icraya verilmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 209 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu ..” açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun olduğu kabul edilmiştir (Lexpera, 2025). Aynı Daire'nin 06.05.2024 tarihli, 2021/3580 E., 2024/5897 K. sayılı kararında ise “...Sanıkların zaman zaman katılana ait şirketin çeklerini kullandıkları, katılanın çeki boş olarak imzalayıp sanıklara verdiği, sanıkların da söz konusu çekleri zaman zaman teminat olarak kullandıkları, çeklerin üzerini doldurup borçlarına karşılık verdikleri, çeklerin günü geldiğinde muhatabından meblağını ödeyip çeki geri aldıkları, sanıkların da zaman zaman kendilerine ait boş çeki imzalayıp katılana verdikleri, katılanın da söz konusu çeki kullandığında vadesi geldiğinde meblağı ödeyip çeki iade aldığı, sanıkların savunmalarında katılan ile

aralarında bu şekilde güvene dayalı ticari ilişkilerinin olduğunu doğruladıkları, ancak sanıkların kullandıkları suça konu çek üzerindeki 30.03.2014 tarihli vade tarihini paraf atarak 25.05.2014 olarak değiştirdiklerinin belirlendiği olayda yargılama konusu eylemin, bir bütün halinde 5237 sayılı Kanun'un 209 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında yer alan açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun yasal unsurlarını taşıdığı... ” denilerek TCK m. 209 anlamında açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu belirtilmiştir (Lexpera, 2025). Bu kararlar, öğretide de kabul edildiği üzere (Erem, 1956), suçun temelinde güven ilişkisinin ihlali olduğuna işaret etmektedir.

Ancak, suçun yalnızca kambiyo senetlerine özgü olmadığı, imzalı boş herhangi bir belgenin anlaşmaya aykırı şekilde doldurulması hâlinde de tipikliğin oluşabileceği hem öğretide (İnan, 1988) hem de Yargıtay içtihatlarında açıkça vurgulanmaktadır. Nitekim Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 19.12.2023 tarihli, 2021/298 E., 2023/10529 K. sayılı kararında; “Sanıklar...ve ...'in tamamen bomboş olarak imzalattıkları senedi katılan mağdur ile hiç bir hizmet ilişkisi ya da mağdurun konumu gereği bir ticari ilişkisi de olamayacak olan arkadaşları sanık ...'u hamil (lehtar) göstererek senedi icraya koydukları Turkut'un senedi dolduran kişi olmamasına rağmen tüm bu olaylardan haberdar olduğu dolayısıyla her üçünün de birlikte hareket ettikleri; gerek ticari bilgileri ve gerekse ... makul ve mantıklı kişiler olarak böyle bir olayın suç olduğunu bilmemelerinin mümkün olmadığı ; bu şekilde katılan mağdurun tazminat almasının önlemek ve dolayısıyla haksız menfaat temin etmek amacıyla tüm şekil şartları gerçekleşmiş olan ve bu nedenle de TCK 204 madde kapsamında resmi senet kabul edilen senedi 30/07/2012 tanzim tarihi yazarak ve 30.000 TL de bedel koyarak tahsil yoluna da gittikleri ve böylece resmi bir belgeyi sahte olarak düzenledikleri ve şekil şartlarının tam olması nedeniyle doğru kabul edilip icra dairesince işleme konduğu için sahte belgenin kullanıldığı sabit olduğu dolayısıyla sanıkların birlikte hareket etmek suretiyle TCK 209/2 yollamasıyla TCK 204/1 maddesindeki atılı suçu işledikleri sabit olduğu...” belirlenerek her sanık hakkında ayrı ayrı mahkumiyet kararları verildiği anlaşılmaktadır (Lexpera, 2025). Böylece Yargıtay, hangi tür belge olursa olsun, imzalı boş bir kâğıdın rızanın sınırlarını aşacak şekilde doldurulmasının suçu oluşturacağı yönünde istikrarlı bir yaklaşım sergilemektedir.

Yargıtay 21. Ceza Dairesi'nin 14.04.2015 tarihli, 2015/1 E., 2015/184 K. sayılı kararı ise, suçun tespitinde en kritik noktanın belgenin mağdur tarafından boş mu yoksa dolu mu teslim edildiği, başka bir ifadeyle doldurmanın güven ilişkisini ihlal edip etmediği olduğuna dikkat çekmiştir (Lexpera, 2025). Daire, “sanığa yüklenen eylemin de esasen, suça konu belgeyi katılandan, imzalı ancak boş olarak mı yoksa dolu olarak mı aldığı, yani anlaşmaya aykırı ve kötü niyetli olarak doldurup doldurmadığı hususuna ilişkin olduğu gözetilmeden” diyerek belgenin nasıl teslim edildiği yeterince araştırılmadan hüküm kurulmasını hukuka aykırı bulmuş ve kararı bozmuştur. Bu yaklaşım, doldurma eyleminin anlaşmaya aykırılığının her somut olayda titizlikle belirlenmesi gerektiğini öğretide savunan görüşlerle paraleldir (Erdem, 2018).

Belirlilik ve rızanın sınırlarının aşılması vurgusu, Yargıtay'ın birçok kararında ön plandadır. Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 07.11.2022 tarihli, 2022/4670 E., 2022/18551 K. sayılı kararında, imza sahibinin güvenerek verdiği boş kâğıdın yalnızca belirlenen amaç için kullanılabileceği, bu sınırlar dışında doldurulmasının TCK m. 209 kapsamında suç oluşturacağı belirtilmiştir. Daire, “şüpheli ...'nun, müştekiden almış olduğu 50.000 TL'yi yeterli bulmayarak ve müştekinin başka kulüplere geçişini engellemek amacıyla açığa imzalı boş senedi 130.000 TL'lik borç senedine dönüştürüp müşteki ile herhangi bir tanışıklığı olmayan diğer şüpheli ...'a vermek suretiyle tahsil yoluna gittiği, bu şekilde şüphelilerin üzerlerine atılı açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu işledikleri” diyerek sanığın boş kâğıdı borç senedine dönüştürmesini “güvenin kötüye kullanılması” olarak değerlendirmiştir (Lexpera, 2025). Aynı doğrultuda Yargıtay 15. Ceza Dairesi'nin 09.05.2017 tarihli, 2014/22483 E., 2017/10461 K. sayılı kararında, iş ilişkisi sebebiyle verilen imzalı boş kâğıdın alacak senedi hâline getirilmesi hâlinde mağdurun rızasının yalnızca iş sözleşmesine özgü olduğu ve bu sınırların aşılmasının suçun tüm unsurlarını oluşturduğu belirtilmiştir (Lexpera, 2025).

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 28.12.2021 tarihli, 2020/237 E., 2021/684 K. sayılı kararı da öğretiyle uyumludur. Kararda, “...Katılanlar ... ve ...'in, sanık ...'un işlettiği ...Emlak ve ... İnternet Cafe isimli iş yerinden iki günlüğüne bir araç kiraladıkları, araç kiralama sözleşmesi ile devamında teminat olarak boş bir senedi katılan ...'in borçlu, diğer katılan ...'in ise kefil olarak imzaladığı, kira süresi sonunda sanık ...'in iş yerinin kapalı olması nedeniyle aracı tanık ...'a teslim eden katılanların teminat olarak imzalamış oldukları boş senedi geri alamadıkları, suça konu senedin sanık ... tarafından 15.000 TL bedel üzerinden doldurularak icra takibine konulduğu, sanıkların eylem ve fikir birliği içinde birlikte hareket ederek bedelsiz senedi kullanma suçunu işledikleri iddia ve kabul edilen olayda; katılanların aşamalarda imzaladıkları ve sanık ...'e verdikleri senedin boş olduğunu beyan etmeleri, sanık ...'in soruşturma evresinde "n" harfinden ve "5" rakamından suça konu senetteki ödeme günü ve miktarına ilişkin rakamlar ile yazıları kendisinin yazdığını anladığını ifade etmesi ve senette alacaklı olarak sanık ...'in adının yazılı olması nedenleriyle katılanların senedi boş hâlde iken imzalayıp sanık ...'e verdiklerinin anlaşıldığı, sanık ...'in katılanlara araç kiralamadığını ve senet almadığını, sanık ...'in da senedi sanık ...'den değil doğrudan katılanlardan aldığını savunmalarına rağmen tanık K4'in katılan ... ile aynı doğrultuda anlatımda bulunarak katılan ...'in sanık ...'den kiraladığı aracın kendi iş yerine teslim edildiğini beyan etmesi, sanıkların daha önceden birbirlerini tanıdıkları ve arkadaş oldukları, sanık ...'in soruşturma evresinde katılanlara 9.250 TL veya 9.500 TL borç para

verdiği, bunun karşılığında da kendilerinden senet aldığı ancak borcun ödenmediği; kovuşturma evresinde katılan ...'a 15.000 TL borç para verdiği, daha sonra katılan ...'ın borcunu ödediği, ancak senedi diğer başka senetler ile birlikte hata sonucu avukatına verdiği şeklinde çelişkili anlatımlarda bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde; senedin alacaklısı konumundaki sanık ... ile katılanların birbirlerini tanımadıkları ve aralarında herhangi bir senet alışverişi olmadığı, suça konu senedin sanık ... tarafından arkadaşı olan sanık ...'a verilmiş olduğu, sanık ...'ın hukuka aykırı olarak elinde bulundurduğu senedi katılanların isteği dışında kendi adını yazıp 15.000 TL tutarında doldurarak katılanlar aleyhinde icra takibi yaptığı, sanıkların eylemlerinin TCK'nın 156. maddesinde düzenlenen bedelsiz senedi kullanma suçunu değil, aynı Kanun'un 209. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu...” denilerek bu kararında açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun özü rızanın kötüye kullanılması ve güven ilişkisinin ihlali olarak tanımlamıştır (Lexpera, 2025)

Yargıtay'ın farklı bir bakış açısı sunduğu kararlardan biri de bankacılık uygulamalarına ilişkindir. 11. Ceza Dairesi'nin 27.02.2020 tarihli, 2019/4887 E., 2020/1919 K. sayılı kararında; “...Sanıkların, ... adına miktarı yazılmamış iki adet Genel Kredi Sözleşmesini kefil sıfatıyla katılana imzalattıklarının iddia ve kabul olunması ve sanıkların savunmalarında atılı suçu kabul etmemeleri karşısında; eylemlerin kül halinde açığa imzanın kötüye kullanılması suçunu oluşturacağı yönündeki mahkeme kabulünde isabetsizlik bulunmadığı...” denilerek mağdurun bankacılık işlemleri için verdiği imzalı boş belgelerin sanık tarafından kendi lehine kredi sözleşmesine dönüştürülmesi suç olarak kabul edilmiştir (Lexpera, 2025) Öğretide de özellikle finansal işlemlerde imzalı belgelerin güven esasına dayandığı ve yetki aşımı hâllerinin daha ağır sonuçlar doğurduğu belirtilmiştir (Erem, 1956).

Teslim edilen imzalı boş kâğıdın doldurulmasına ilişkin olarak fail ile imza sahibi arasında bir anlaşmanın, suçun ilk fıkra bakımından hareket unsurunun tespitinde belirleyici olduğu öğretide ve Yargıtay uygulamasında kabul edilmektedir (Erdem, 2018). Bu anlaşma açıkça kurulabileceği gibi, somut olayın özelliklerinden çıkarılan zımni bir anlaşma da yeterlidir. Nitekim öğretide Ulusoy'un da belirttiği gibi (Ulusoy, 2004), imza sahibi tarafından boş olarak verilen kâğıdın hangi amaçla kullanılacağına öngörülebilir olması hâlinde, rıza kapsamının tespiti bakımından zımni anlaşma hukuken geçerlidir. Bu bağlamda örneğin kiracı tarafından boş tarihle imzalanan tahliye taahhütnamesinin, kiralayan tarafından tahliye işlemlerinin doğal akışı çerçevesinde sonradan tarihinin doldurulması durumunda suçun oluşmayacağı kabul edilmektedir. Çünkü imza sahibi, taahhütnamenin neye ilişkin olduğunu bilmekte; tarih kısmının kiralayan tarafından doldurulacağını öngörmekte ve bu olasılık hukuki ilişkinin doğası gereği beklenebilir niteliktedir. Bu nedenle anlaşmanın açık ya da örtülü olması arasında fark bulunmadığı gibi, imza sahibi doldurma işleminden önce rızasını geri çektiğini bildirirse dahi, doldurma işlemi önceki anlaşmaya aykırı şekilde yapılmışsa suçun niteliği değişmemektedir. Öğretide de suçun esasının rızanın geri çekilmesi değil, “başlangıçtaki anlaşmanın ihlali” olduğu vurgulanmaktadır (Erem, 1956). Bu doğrultuda, imzalı boş kâğıdın anlaşmaya aykırı biçimde doldurulması, imza sahibinin doldurmadan haberdar olup olmamasına bakılmaksızın tipik hareketi oluşturur.

Suçun, kâğıdın imza sahibinin aleyhine doldurulmasıyla sınırlı olmadığı da hem öğretide hem uygulamada kabul edilmektedir. Zira TCK m. 209 ile korunan hukuki değer, sadece kamusal güven değil, aynı zamanda taraflar arasındaki özel güven ilişkisidir; bu nedenle doldurmanın imza sahibinin lehine olup olmaması tipiklik açısından belirleyici değildir. Esas olan, doldurma eyleminin taraflar arasındaki anlaşmaya aykırı olmasıdır (İnan, 1988).

Suçta konu hareketin mutlaka kâğıdı teslim alan kişi tarafından gerçekleştirilmesi gerekmez. ETKCK'da yer alan “yazmak veya yazdırmak” ifadeleri, failin vekil tayin ederek doldurtması hâlini de kapsıyordu. TCK'da ise “doldurma” fiilinin tek başına kullanılması nedeniyle, doktrinde bu durum yeniden değerlendirilmiştir. Ancak failin bir kimseyi araç olarak kullanması hâlinde, dolduran kişi cezalandırılabilir olmadığı ölçüde kâğıdı teslim alan kişi dolaylı fail olarak sorumlu olur. Buna karşılık, üçüncü kişinin kendi iradesiyle, fakat kâğıdı hukuka aykırı olarak elinde bulundurarak doldurması hâlinde; dolduran kişi TCK m. 209/2 kapsamında fail, kâğıdı hukuka uygun şekilde teslim alan ancak doldurtulmasını isteyen kişi ise azmettiren olarak sorumlu olur. Öğreti ve Yargıtay uygulaması bu ayrımı net biçimde benimsemektedir (Erdem, 2018).

Suçun oluşması için belgenin ayrıca kullanılması aranmaz. TCK m. 209/1, belgenin yalnızca doldurulmuş olmasını cezalandırmakta; bu yönüyle suç sırf hareket suçu niteliği taşımaktadır. Doktrinde bu durum eleştirilmekte ve belgenin kullanılmamış olmasının, suçun soyut tehlike suçu niteliğini ağırlaştırdığı ifade edilmektedir (Ulusoy, 2004). Ancak kanun koyucu, imzalı boş kâğıdın anlaşmaya aykırı biçimde doldurulmasını tek başına kamu güveni ve özel güven bakımından yeterli ihlal olarak değerlendirmiştir. Bu nedenle imzalı boş kâğıdın hukuki sonuç doğurmaya elverişli şekilde doldurulması, kullanılsın ya da kullanılsın suçun tamamlanmış sayılması için yeterlidir.

TCK m. 209/2'de düzenlenen suçta hareket unsuru ise, imzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kâğıdın hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi veya hukuka aykırı olarak elde bulundurulması ve ardından hukuki sonuç doğuracak şekilde doldurulmasıdır. Bu bakımdan ikinci fıkra, birden fazla fiili içeren çok hareketli bir suç görünümündedir ve ilk cümlede sayılan “ele geçirme” ve “elde bulundurma” fiilleri bakımından seçimlik hareketli bir yapı arz eder.

Doktrinde de vurgulandığı üzere, ikinci fıkrada suçun temel özelliği, fail ile imza sahibi arasında TCK m. 209/1’de olduğu gibi bir güven ilişkisi bulunmamasıdır; zira boş imzalı kağıt failin eline rızaya dayalı olarak geçmemiştir (Erdem, 2018).

Hukuka aykırı ele geçirme hâli, imzalı kağıdın imza sahibinin rızası dışında, herhangi bir suç teşkil edip etmediğine bakılmaksızın fail tarafından edinilmesini ifade eder. Burada önemli olan, belgenin failin hâkimiyetine rıza dışı biçimde girmesidir. Buna karşılık hukuka aykırı elde bulundurma ise başlangıçta hukuka uygun olarak teslim edilmiş veya tevdi edilmiş bir kağıdın, bu hukuki neden ortadan kalkmasına rağmen failce iade edilmeyerek elde tutulmasıdır. Öğretide, kişinin yalnızca “*elde bulundurma yetkisine*” sahip olduğu, ancak “*doldurma yetkisinin bulunmadığı*” hâllerde de doldurma işlemi gerçekleştiğinde hukuka aykırı elde bulundurmanın oluştuğu belirtilmektedir (Ulusoy, 2004).

Bu fıkranın uygulanabilmesi için imzalı boş kağıdın mutlaka hukuki sonuç doğurmaya elverişli biçimde doldurulması gerekmektedir. Kağıt doldurulduğunda ortaya çıkan belgenin niteliğine göre fail, resmî veya özel belgede sahtecilik hükümlerine göre cezalandırılır.

Haksız olarak ele geçirilen veya hukuka aykırı şekilde elde tutulan boş kağıdın sahtecilik kapsamında değerlendirilebilmesi için, doldurulan belgenin hukuken sonuç doğurabilecek nitelikte olması gerekmektedir (Erem, 1956). Belge özel nitelikteyse fail özel belgede sahtecilik, resmî nitelikteyse resmî belgede sahtecilik hükümleri uyarınca cezalandırılır. Bu suçta ayrıca belgenin kullanılması aranmaz; doldurma fiilinin tamamlanmasıyla suç oluşur. Bu nedenle ikinci fıkra, birinci fıkradaki suça benzer biçimde sırf hareket suçu niteliği taşımaktadır. Öğretide bu durum, somut bir zarar aranmaksızın cezalandırmayı mümkün kılması sebebiyle eleştirilmekteyse de, kanun koyucu kamu güvenine yönelen tehlikenin bizzat doldurma eylemiyle ortaya çıktığı kabulünden hareket etmektedir (İnan, 1988).

Özellikle imzanın sahih olması, doldurulan belgenin gerçek bir irade beyanını yansıttığı anlamına gelmez. Zira sahtecilik hukukunda “sahte belge” kavramı yalnızca imzanın taklit edilmesini değil, aynı zamanda irade beyanının gerçekte kime ait olduğunun çarpıtılmasını da kapsar. Bu nedenle TCK m. 209/2 kapsamında sahtecilikten söz edilirken, belgenin içerdiği beyanın imza sahibiyle bağdaşmaması, suçun esasını oluşturan husustur. Bu yönüyle ikinci fıkra, esas itibarıyla sahte irade açıklaması üretmeye yönelmiş bir hareket tipini cezalandırmaktadır.

Netice

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu, hem TCK m. 209/1 hem de m. 209/2 bakımından sırf hareket suçu niteliği göstermektedir. Suç, imzalı ve kısmen veya tamamen boş bir kağıdın kanuni tanımda öngörülen şekilde doldurulmasıyla tamamlanır; ayrıca somut bir zarar neticesinin veya ölçülebilir bir somut tehlikenin gerçekleşmesi aranmaz.

Suçun Konusu

Suçun konusu, yazılı olmayan veya yazılı olmakla birlikte, içeriği itibarıyla başlı başına hüküm ifade etmeyen, imzalı ve faile teslim edildiği andaki durumu itibarıyla “*belge*” oluşturmeyen bir kağıttır. Başka bir anlatımla, fail kendisine teslim edildiği anda “*belge*” niteliğinde olmayan kağıdı “*belge*” haline getirmektedir (Tezcan&Erdem&Önok, 2024). Bu bağlamda en geç teslimin tamamlanmasına kadar kısmen veya tamamen boş imzalı kağıdın hangi tarzda doldurulacağı fail ve imza sahibi arasında kararlaştırılmış olmalıdır (Kelep Pekmez, 2025). Buna karşılık faile verildiği andaki durumu itibarıyla tam bir “*belge*” oluşturan imzalı kağıda sonradan ekleme yapılması durumunda, failin bu suçtan değil, belgenin niteliğine göre özel veya resmî belgede sahtecilik suçundan dolayı cezalandırılması yoluna gidilir (Tezcan&Erdem&Önok, 2024).

Suç konu kağıt üzerindeki imza gerçek bir imzadır. İmza gerçek olmasına karşın imza sahibinin bu imzayı cebir veya tehdit ile atması ve bu suretle imzaladığı kağıdı karşı tarafa teslim etmesi durumunda bu suç değil, senedin yağması suçunun, imzanın alınmasında hile kullanılması durumunda ise dolandırıcılık suçunun değerlendirilmesi gerekmektedir (Kelep Pekmez, 2025). Yine suç konu kağıdı imza sahibinin kendi isteği ile teslim etmiş olması gerekir. İmzalı kağıdın zilyetliği, imza sahibi ya da onun adına üçüncü bir kişi tarafından faile bırakılmış olabilir. İmzalı kağıdın faile verilmesindeki amaç, kanunun deyimiyle “*belirli bir tarzda doldurup kullanmak*” olmalıdır. Buna karşılık, açığa imzalı kağıdın faile “*iade edilmek*” üzere verildiği durumlarda da bu suç oluşmaz. Öte yandan faile kağıt teslim edilmiş değilse, fail bu açığa imzalı kağıdı herhangi bir yolla ele geçirmiş ise, TCK m. 209/2’nin yaptığı gönderme uyarınca belgenin niteliğine göre resmî veya özel belgede sahtecilikten ve ele geçiriliş biçimine göre de dolandırıcılık, hırsızlık, yağma veya senedin yağması suçundan dolayı failin cezalandırılması gerekir (Tezcan&Erdem&Önok, 2024). Dolayısıyla hem imzanın atılması hem de açığa imzalı kağıdın teslimi bakımından teslim eden kişinin hukuka uygun bir şekilde oluşmuş iradesi gerekmektedir (Kelep Pekmez, 2025).

Kısmen veya tamamen boş olan suça konu bu kağıt, faille teslim edilmeden önce imzalanmış olmalıdır (Kelep Pekmez, 2025). Failin bizzat doldurduğu kağıdı sonradan imzalatmış olması durumunda bu suç oluşmaz (Tezcan&Erdem&Önok, 2024).

Açığa imza, üzerinde hiçbir yazı olmayan veya hukuki anlamı olmayan yazılar olan kağıdın üzerine atılmış imzadır. Bununla birlikte açığa parafın da açığa imzanın hukuki neticelerini doğuracağı belirtilmelidir (Artuk&Gökçen, 2022). Ancak elektronik imzalı bir kağıdın sonradan doldurulması mümkün olmadığından, elektronik imza bu kapsamda sayılmayacaktır (Kelep Pekmez, 2025).

İmzanın nereye atılacağı konusunda kanunda açıklık yoktur. Ancak imza veya mührün senet metninden sonra tüm metni kapsayacak şekilde konulması gerekir. Zarf üstünde veya senede bağlı bir kağıda imza yetmez (Ulusoy, 2004).

Mağdur

Açığa atılan imzanın kötüye kullanılmasıyla gerçeğe aykırı bir belge üretilip kullanılmak suretiyle belgelerin güvenilir olduğu yolundaki toplumdaki hakim duygu ve düşünce zedelendiğinden, öncelikle toplumu oluşturan herkeştir. Bunun yanında birinci fıkradaki suçun şikayete tabi olması ve niteliği dikkate alındığında suçun mağduru aynı zamanda imzalı boş kağıdı belirli bir tarzda doldurulması amacıyla veren kişi olarak kabul edilmelidir (Artuk&Gökçen, 2022; Yıldız, 2022)

Fail

Açığa imzanın kötüye kullanılması bir yükümlülük suçudur; çünkü ilgilisi tarafından imzalı ve kısmen ya da tamamen boş bir biçimde muhataba belli bir şekilde kullanılmak üzere verilmektedir. Bu çerçevede bu imzalı ve boş kağıdı alan kişinin bu kağıdı aralarındaki ilişkide kararlaştırıldığı biçimde kullanması gerekmektedir (Koca&Üzülmez, 2025). İmzalı boş kağıdı elinde bulunduran kişi, bunu aralarındaki güven ilişkisine aykırı bir biçimde doldurursa söz konusu suç tipi işlenmiş olur (Koca&Üzülmez, 2025). Belgenin hukuka aykırı bir şekilde ele geçiren veya elinde bulunduran kişi tarafından doldurulması halinde bu suç yerine özel belgede sahtecilik suçunu oluşturacaktır (Koca&Üzülmez, 2025).

Birinci fıkra yönünden fail “kendisine kısmen veya tamamen boş imzalı kağıt teslim edilen kişi”dir. Dolayısıyla herkes bu suçun faili olamaz. Bu yönüyle suç özgü suç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hem kamu görevlileri hem de kamu görevlisi olmayan kişiler bu suçun faili olabilir. Ancak ikinci fıkra bakımından suçun failine ilişkin özel bir nitelendirme yapılmamıştır. Dolayısıyla suçun ikinci fıkradaki hareket ile işlenmesi ihtimalinde fail herkes olabilir. Bu suçun faili de hem kamu görevlileri hem de kamu görevlisi olmayan kişiler olabilir (Artuk&Gökçen, 2022). Suçun doldurma sonrası oluşan belgenin niteliğine göre resmî belgede sahtecilik suçuna ilişkin hüküm uyarınca cezalandırılacak olması durumunda ise failin kamu görevlisi olması TCK m.204/2’nin uygulanmasını gerektirmemektedir. Fail ister kamu görevlisi olsun ister olmasın, TCK m.204/1 uyarınca cezalandırılmalıdır (Kelep Pekmez, 2025).

SUÇUN MANEVİ UNSURU

Suç, gerek TCK m. 209/1 gerekse m. 209/2 bakımından yalnızca kasten işlenebilen suç tiplerindendir (Koca&Üzülmez, 2025). Kanun koyucu, suçun oluşması için failin belirli bir maksat, özel bir saik veya faydalanma amacıyla hareket etmesini aramamıştır (Artuk&Gökçen, 2022). Dolayısıyla failin kastı, yalnızca imzalı boş kağıdı elinde bulundurduğunu ve bu kağıdı teslim amacına veya hukuka uygun elde bulundurma çerçevesine aykırı şekilde doldurduğunu bilmesiyle oluşur. Bu nedenle, failin kağıdı doldururken imza sahibine zarar verme amacı taşıması ya da özel bir kazanç elde etmeyi hedeflemesi tipiklik bakımından gerekli değildir; suçun oluşması için bilerek ve isteyerek anlaşılmaya aykırı bir doldurma yeterlidir (Kelep Pekmez, 2025). Suçun taksirli şekli kanunda düzenlenmemiştir. Bu nedenle, imzalı boş kağıdın dikkatsizlik veya özensizlik sonucu hatalı biçimde doldurulması, fail bakımından cezalandırılabilir bir fiil oluşturmaz; ancak ortaya çıkan zarar varsa özel hukuk hükümleri çerçevesinde sorumluluk doğurabilir.

HUKUKA AYKIRILIK

Suçun oluşabilmesi için failin gerçekleştirdiği doldurma fiilinin hukuka aykırı olması gerekir. Hukuka aykırılık, suç tipinde tanımlanan fiilin herhangi bir hukuka uygunluk sebebiyle meşru hâle gelmemesi anlamına gelir. Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda hukuka aykırılığın belirlenmesinde en temel ölçüt, imza sahibinin rızasının sınırlarıdır. İmza sahibinin açık veya zımni rızası bulunduğu sürece hukuka aykırılıktan söz edilemez; zira fail, imza sahibinin kendisine verdiği yetki çerçevesinde hareket etmektedir. Örneğin imza sahibinin boş bir kağıdı bilerek ve belirli bir amaç doğrultusunda kullanılmak üzere vermesi durumunda, kağıdın bu amaca uygun biçimde doldurulması hukuka aykırı değildir. Ancak imza sahibinin verdiği yetki amaç bakımından veya kapsam bakımından aşırsa, doldurma fiili hukuka aykırı hâle gelir. Doktrinde de, bu suç bakımından hukuka aykırılığın belirlenmesinde rızanın tipikliğin kurucu unsuru olduğu, dolayısıyla rızanın bulunup bulunmadığının fiilin suç oluşturma oluşturmadığını belirlediği ifade edilmektedir (Erdem, 2018; Ulusoy, 2004).

Önemli olan husus, rızanın hukuka uygunluk nedeni oluşturmadığı; aksine, suçun tipik fiilini ortadan kaldırdığıdır. Bir başka anlatımla, bu suç yönünden rıza, TCK m. 26 anlamında bir hukuka uygunluk sebebi değildir. Rıza, burada doğrudan doğruya tipikliğe ilişkin bir işlev görür: Eğer imza sahibi, doldurulmadan önce kâğıdın farklı şekilde doldurulmasına yönelik açık veya zımnî bir rıza göstermişse, taraflar arasındaki anlaşma değişikliğe uğramış sayılır ve bu durumda tipik fiil hiç gerçekleşmiş olmaz (Kelep Pekmez, 2025).

Hem birinci fıkra (teslim edilen boş imzalı kâğıdın anlaşmaya aykırı doldurulması) hem de ikinci fıkra (imzalı boş kâğıdın hukuka aykırı olarak ele geçirilip doldurulması) bakımından, kanunda bu fiilleri hukuka uygun kılacak bir hukuka uygunluk nedeni öngörülmemiştir. Özellikle ikinci fıkra yönünden, imza sahibinin rızası bulunmadığı için hukuka uygunluk nedeninin uygulanması zaten mümkün değildir.

SUÇUN NİTELİKLİ HALLERİ

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu bakımından, kanunda temel şeklin dışında herhangi bir nitelikli hâl öngörülmemiştir. TCK m. 209'un ne birinci ne de ikinci fıkrasında daha ağır cezayı gerektiren özel bir düzenleme bulunduğundan, bu suç açısından nitelikli hâllerin varlığı kanuni bir dayanağa sahip değildir. Bu çerçevede tartışmalı olan husus, TCK m. 211'de yer alan "*sahtecilik suçlarında mağdurun zararının giderilmesi hâlinde cezada indirim yapılması*" hükmünün açığa imzanın kötüye kullanılması suçu bakımından uygulanıp uygulanmayacağıdır. Doktrinde, maddenin birinci fıkrası yönünden bu hükmün uygulanamayacağı ileri sürülmektedir; zira m. 209/1'deki fiil, taraflar arasındaki hukuki ilişkiye dayanılarak gerçekleştirildiğinden ve kanun koyucu tarafından bağımsız bir güven suçu olarak düzenlendiğinden, klasik sahtecilik suçlarından ayrılmaktadır. Buna karşılık, ikinci fıkra açısından TCK m. 211'in uygulanabilir olduğu görüşü bulunmaktadır. Bu görüşe göre, m. 209/2'deki fiil doğrudan belgede sahtecilik hükümlerine yapılan gönderme sebebiyle sahtecilik suçlarının bir görünümü niteliği taşımakta; dolayısıyla m. 211'deki indirim hükmü kıyasen değil, doğrudan uygulanabilir hale gelmektedir (Kelep Pekmez, 2025). Uygulamada ise, her ne kadar kanunda açık bir nitelikli hâl bulunmasa da, suçun işleniş şekli ve failin konumu bazı durumlarda fiilî nitelikli hâl etkisi yaratmakta ve cezanın belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Benzer şekilde, mağdur ile fail arasında yakın bir özel güven ilişkisi bulunması- aile bireyleri, iş ilişkisi, uzun süreli mesleki güven ilişkileri gibi- mahkemelerce haksızlığın ağırlığını artıran bir unsur olarak kabul edilmekte ve cezanın bireyselleştirilmesinde etkili olmaktadır.

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu kural olarak tamamlanmış suç niteliğindedir. Sırf hareket suçu olan bu suçta icra hareketlerinin kısımlara bölünmesi mümkün ise teşebbüsten bahsedilebilir (Kelep Pekmez, 2025). Maddenin birinci fıkrasında düzenlenen hali için, verilme nedeninden farklı bir şekilde doldurulan kağıtla işlem yapılması şart değildir, bu nedenle suç, verilme nedeninden farklı olarak kağıdın doldurulmasıyla tamamlanır. O halde fail, kendisine belirli bir tarzda doldurulması için verilen imzalı boş kağıdı verilme nedeninden farklı bir şekilde doldurmak için harekete geçer, ancak elinde olmayan nedenlerle bu hareketlerine son verilir ise, bu eylem teşebbüs aşamasında kalmış sayılır. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen hali ise seçimlik hareketli bir suçtur. İmzalı boş kağıdın faile iradi olarak verilmemesi veya iradi olarak verilse de failin bu kağıdı mağdurun iradesine aykırı biçimde elinde tutması ve hukuki sonuç doğuracak şekilde doldurması gerekmektedir. Hukuka aykırı olarak ele geçirilen veya elde bulundurulmuş kağıdın hukuki sonuç doğuracak şekilde doldurulmasıyla suç tamamlanır, bu suçun tamamlanması için hukuki sonuç doğuracak şekilde doldurulan kağıtla işlem başlatılması şart değildir. Bu nedenle failin, hukuka aykırı olarak ele geçirdiği veya elde bulundurduğu kağıdı hukuki bir sonuç doğuracak şekilde doldurmak için harekete geçip, elinde olmayan nedenlerle kağıt üzerinde işlem yapamaması durumunda, eylem teşebbüs aşamasında kalmış kabul edilir.

Suçun ilk fıkrasında düzenlenen şekli ile özgü bir suç olması dolayısıyla suça iştirake özgü suça iştirake ilişkin kuralların uygulanması gerekmektedir. TCK m.209/1'de boş kağıdın, kendisine teslim edilen kişi tarafından doldurulması aranmaktadır. Bu halde, kağıdın kendisine kağıt teslim edilen kişiden farklı bir kişi tarafından doldurulması durumunda, kağıt teslim edilen kişi ile üçüncü kişi arasındaki anlaşmaya bağlı olarak ceza sorumluluğu değişiklik gösterecektir. İlk olarak, kendisine kağıt teslim edilmiş kişi ile üçüncü bir kişi, bu kağıdı birlikte doldurabilirler. Bu durumda, fiil üzerinde fonksiyonel hakimiyeti olan ve fakat kağıt kendisine teslim edilmemiş olan kişi, suç özgü suç olduğundan, müsterek fail olarak değil, azmettiren ya da yardım eden olarak sorumlu tutulur.

Bir başka suçun işlenmesi ile doldurma hareketinin kesişmesi ve dolayısıyla farklı neviden fikri içtimanın uygulanma ihtimali bulunmamaktadır. Buna göre failin doldurma olacaktır. İkinci olarak üçüncü kişi kendisine kağıt teslim edilen kişinin katkısı ve iradesi olmaksızın bu kağıdı doldurabilir. Bu durumda TCK m.209/2 uyarınca belgenin niteliğine göre resmî veya özel belgede sahtecilik hükümlerine göre cezalandırılır. Suça konu kağıdı ilk fıkradaki gibi hukuka uygun olarak elde bulunduran kişi vekaleten bunu bir başkasına doldurtursa, bu durumda 209/2'nin azmettiren olarak sorumlu olacaktır (Kelep Pekmez, 2025).

İkinci fıkra bakımından iştirak hükümleri yönünden ise genel kurallara geçerlidir; bu suç bu yönüyle özel bir özellik taşımaz (Artuk&Gökçen, 2022; Kelep Pekmez, 2025). Bu suçta iştirak konusuna ilişkin olarak Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 09.11.2015 tarihli, 2015/3934 E., 2015/30675 K. sayılı kararında; *"...Sanık E.. E.. yönünden yapılan yargılamada; sanık H.. S.. tarafından boş kağıtlara katılanın imzası alındıktan sonra katılanın iradesine aykırı olarak düzenlenip sanık E.. E.. ile fikir ve irade birliği içerisinde alacak davasında kullanıldığı kabul olunan eylemde; sanık E.. E..in ibraname ve belgedir başlıklı belgeleri alacak davasında kullanmadığı ve sanık H.. S.. ile yapılan satış sözleşmesini delil olarak sunduğu cihetle; sanık E..nin atılı suçu işlediğine ve sanık H.. S.. ile irade birliği içerisinde hareket ettiğine dair delillerin nelerden ibaret olduğu belirtilmeden ve suça konu belgelerin TCK'nun 209/2. maddesi yollamasıyla belgelerin niteliği gereği 207. maddedeki suçu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde cezalandırılması..."* şeklinde bir karar verilmiştir (Lexpera, 2025).

İmzalı ve boş birden fazla kağıdın aradaki güven ilişkisine aykırı bir şekilde doldurulduğu hallerde zincirleme suç hükümleri uygulanır (Kelep Pekmez, 2025). Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 16.01.2018 tarihli, 2017/5900 E., 2018/315 K. sayılı kararında; suç tarihinden önce mağdurların yaşadığı apartmanda görevli olan sanığın, apartman yönetimine teminat olarak verilen senetleri hukuka aykırı şekilde ele geçirip boş kısımlarını doldurarak kardeşine ciro etmesi, TCK m. 209/2 yollamasıyla TCK m. 43/2 uyarınca zincirleme şekilde işlenmiş tek bir resmî belgede sahtecilik suçu olarak değerlendirilmiştir (Lexpera, 2025).

TCK m.212'de yer alan içtima düzenlemesinin bu suç bakımından da geçerli olup olmayacağı noktasında farklı görüşler bulunmaktadır (Kelep Pekmez, 2025). Bunlardan ilkinde göre açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suretiyle hazırlanan bir belgenin ayrıca kullanılması durumunda fail TCK m.212 uyarınca hem TCK m.209'dan hem de sahte belge kullanılması suretiyle işlenen suçtan dolayı sorumlu olacaktır (Kelep Pekmez, 2025). Ancak diğer görüş TCK m.212'nin bu suç bakımından uygulanamayacağını ifade etmektedir (Kelep Pekmez, 2025). Buna göre TCK m.209'un konusunu oluşturan kağıt doldurulmuş olsa bile teknik anlamda bir belge sıfatını kazanmaz. Bu nedenle de TCK m.212'de yer alan *"sahte veya özel bir belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması"* halleri açığa imzanın kötüye kullanılması suçu ile ortaya çıkan belgeleri kapsamaz. Zira ortada bir belge bulunmamaktadır. Bu hususa ilişkin olarak doktrinde ileri sürülen bir başka görüş ise bu suçta TCK m.212'nin uygulanamayacağını farklı bir gerekçe ile ifade etmektedir. Buna göre açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda suç doldurma ile hareketini tamamlayıp söz konusu belgeyi bir başka suçun işlenmesinde kullanması durumunda hem açığa imzanın kötüye kullanılması suçundan hem de gerçekleştirdiği suçtan dolayı gerçek içtima kuralları gereğince sorumlu olması gerekmektedir (Kelep Pekmez, 2025).

Öğretide Kelep Pekmez'e göre açığa imzanın kötüye kullanılması suçu kapsamında gerçekleştirilen hareketler sonucu bir belge oluşmaktadır. Nitekim fiilin kağıdı doldurması ile hem birinci hem de ikinci fıkra bağlamında artık bir belgenin varlığı mevcuttur. Ancak TCK m.212'nin resmî ve özel belgede sahtecilik suçlarında sadece hareketini kapsayan ve fikri içtima uygulamasını engelleyen özel bir düzenleme olduğunu; dolayısıyla kullanma hareketi içermeyen belge suçları bakımından uygulanma kabiliyeti bulunmadığını belirtmek gerekmektedir. Bu nedenle TCK m.212 hükmü açığa imzanın kötüye kullanılması suçu bakımından uygulanma alanı bulmaz. Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun bir başka suçun işlenmesi sırasında gerçekleştirilmesi ise mümkün olabilir. Örneğin dolandırıcılık suçunun hileli hareketler unsurunun oluşması açığa imzalı bir kağıdın doldurulması hareketiyle gerçekleştirildiğinde, bu iki suç arasında farklı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır (Kelep Pekmez, 2025).

SUÇUN İSPATI SORUNU

İspat konusu açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda diğer suç tiplerinden farklı ve özel bir öneme sahiptir. Bu nedenle çalışmada ayrı bir bölüm altında incelenmektedir. Zira imzalı boş kağıdın amacı dışında doldurulup doldurulmadığı çoğu zaman yalnızca tarafların beyanlarına dayanmaktadır. Bu nedenle TCK ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) hükümleri, bu suçta özel ispat kurallarının uygulanmasını zorunlu kılmıştır. İspat yükü kural olarak, imzanın amacı dışında kullanıldığını iddia eden tarafa aittir.

Suçun ispatı konusunda 24.03.1989 gün ve 1988/1-1989/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında imzalı boş senedin sanıkla mağdur arasındaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu iddiasıyla açılan kamu davasında, sanığın eyleminin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 203. maddede izin verdiği istisnalar dışında tanıkla ispat edilemeyeceğine karar vermiştir (Lexpera, 2025). Bu karar ceza muhakemesinde geçerli olan delil serbestisi ve maddi gerçekliğin araştırılması ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır. Zira bir senedin açığa atılan imzanın kötüye kullanılması, yani kağıdın teslim edilen ile teslim eden arasındaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulması suretiyle düzenlendiği hususu HMK'nın ispat hükümleri uyarınca ispatlanmalıdır. Ceza mahkemesi yüklenen suçun ispatı açısından ceza usulü kuralları içinde karara bağlamadığı bir sorunun hukuk mahkemesinde çözümüne imkan tanıdıysa, artık hukuk mahkemesinden verilen kararlar bağlı kalacaktır. Başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunu kendisi karara bağlamak istediği takdirde ise, yine aynı kuralları, yani hukuk usulünde benimsenen kuralları uygulaması gerekecektir. Aksi halin kabulünde çelişkili kararların tesisi ihtimali nedeniyle adaletle olan

güven sarsılacaktır. Bu durumda ceza mahkemesi, bir fiilin suç olup olmamasını değil, bir hukuki işlemin, yani senedin anlaşmaya aykırı düzenlenip düzenlenmediğini belirleyerek sonuca gideceğinden, açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun sübutunu hukuk usulünde öngörülen kuralları uygulamak suretiyle çözümlmek zorundadır. Bu zorunluluk yalnızca senedin anlaşmaya aykırı düzenlendiği iddiasına ilişkin olup sanığın kastı, senedi kullanıp kullanmadığı gibi diğer unsurları değerlendirirken ceza muhakemesindeki serbest delil ilkesine uygun şekilde takdirini kullanabilecektir.

Bu görüşe örnek kararlardan biri, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 11.12.2018 tarihli ve 2016/1347 E., 2018/634 K. sayılı kararıdır (Lexpera, 2025). Kararda; ceza yargılamasında hâkimin delilleri serbestçe takdir edeceği ve ispat vasıtaları bakımından bir sınırlama bulunmadığı belirtilmiş ise de, hukuki bir ilişkinin sonucu olup aynı zamanda cezai sorumluluğu gerektiren işlemlerde hukuk yargılamasında aranan ispat şeklinin ceza mahkemelerinde de aranması gerektiği vurgulanmıştır. Kararda, ceza mahkemelerinden verilen mahkûmiyet hükümlerinin hukuk mahkemelerini de bağlayacağı; açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun işlendiğinin tanıkla ispatının kabul edilmesi hâlinde katılanın, ceza ilamına dayanarak 1.700.000 TL bedelli senedin anlaşmaya aykırı olarak düzenlendiğini herhangi bir yazılı delile ihtiyaç duymaksızın ispat edebileceği ifade edilmiştir. Bu durumun ise, miktar itibarıyla tanıkla ispatı mümkün olmayan bir iddianın -suç tarihinde yürürlükte bulunan HMK'ya aykırı olarak- tanıkla ispatı sonucunu doğuracağı belirtilmiştir. Dosyada mevcut bilirkişi raporlarının, suça konu senedin katılan ile sanık arasındaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulup doldurulmadığına yönelik olmadığı; katılanın yalnızca tanık deliline dayandığının anlaşıldığı; bu nedenle de katılanın senedin anlaşmaya aykırı şekilde düzenlendiği yönündeki, yazılı delile dayanmayan iddiasının kabul edilmesinin ve sanığın mahkûmiyetine karar verilmesinin usul ve kanuna aykırı olduğu kabul edilmiştir.

Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 13.04.2022 tarihli, 2021/10483 E. ve 2022/6473 K. sayılı kararında da; “...Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu' nun 24.03.1989 gün ve 1/2 sayılı kararında öngörüldüğü üzere, yüklenen açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suçunun yazılı delille ispatı zorunlu olup, HMK'nın cevaz verdiği ayrık durumlar dışında tanıkla ispatının olanaklı olmadığı gözetilerek katılanlardan suç konusu bononun aralarındaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğuna dair yazılı delil yada yazılı delil başlangıcı kabul edilebilecek bir delil bulunup bulunmadığı hususu sorulmadan ve bu hususta bir araştırma yapmadan sanığın mahkûmiyetine hükümlenmesi...” denilerek 1989 tarihli İçtihadı Birleştirme kararındaki yaklaşımın güncel içtihatlarla da devam ettirildiğini göstermektedir (Lexpera, 2025).

TCK m. 209'un ilk fıkrası bakımından, kâğıdın taraflar arasındaki anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğunun ispatına ilişkin bu katı uygulama, ikinci fıkra bakımından geçerli kabul edilmemektedir. Yargıtay'a göre, ikinci fıkra uyarınca kâğıdın hukuka aykırı şekilde ele geçirildiği olgusu, tanık dâhil her türlü delille ispat edilebilir. Nitekim Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin 31.05.2012 tarihli, 2011/11900 E., 2012/10362 K. sayılı kararında; imza sahibinin, kâğıdı tevdi ettiği kişinin zilyetlikten vazgeçerek kâğıdı üçüncü kişiye yazdırması hâlinde, kâğıdın yeni zilyedi açısından “*esasen kendisine tevdi ve teslim olunmayan kâğıdı bertakrib (hukuka aykırı şekilde) ele geçirme*” durumunun gerçekleşmiş olacağı belirtilmiştir (Lexpera, 2025). Bu nedenle, söz konusu kararda, 765 sayılı TCK'nın 509. maddesinin birinci fıkrası bakımından aranan “yazılı delille ispat” kuralının aksine, hukuka aykırı ele geçirme olgusunun tanık dâhil her türlü delille ispatının mümkün olduğu açıkça ifade edilmiştir. Bu karar, Yargıtay'ın ikinci fıkra yönünden ispat konusunda daha esnek bir yaklaşım benimsediğini gösteren önemli bir örnek niteliğindedir (Kelep Pekmez, 2025).

MUHAKEME VE YAPTIRIM

Bu aşamalar, her iki fıkra açısından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. TCK m. 209'un birinci fıkrası bakımından üç aydan bir yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Buna karşılık ikinci fıkra bakımından fail hakkında uygulanacak ceza, hükümdeki açık gönderme dolayısıyla belgede sahtecilik hükümlerine göre belirlenecektir. Bu durumda fail tarafından oluşturulan belge resmî belge niteliğindeyse resmî belgede sahtecilik, özel belge niteliğindeyse özel belgede sahtecilik suçundan cezaya hükmedilecektir. Buradaki atf yalnızca cezanın belirlenmesine ilişkindir. Bu noktada özellikle vurgulanmalıdır ki, ikinci fıkra bakımından failin kamu görevlisi olması, doğrudan TCK m. 204/2'nin uygulanmasını gerektirmez. Aksi görüşte olanlar, oluşturulan belgenin resmî belge olarak çıkması hâlinde failin kamu görevlisi sıfatının dikkate alınması gerektiğini; bu durumda kamu görevlisinin TCK m. 204/2 uyarınca fail, diğer kişilerin ise TCK m. 204/2'nin özgü suç niteliği sebebiyle azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulacağını ileri sürmektedir. Bununla birlikte, kişinin kamu görevlisi olması, maddenin ikinci fıkrası bakımından verilecek cezada TCK m. 204/2'nin uygulanmasını gerektirmez. Çünkü TCK m. 204'ün uygulanabilmesi için failin kamu görevlisi olmasının yanı sıra, belgenin kamu görevi dolayısıyla düzenlemekle yükümlü olduğu bir belge olması gerekir. Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda ise TCK m. 209/2, hukuka aykırı şekilde ele geçirilmiş veya elde bulundurulmuş imzalı bir kâğıdın doldurulmasını düzenlemektedir. Bu nedenle, failin kamu görevlisi olması, suçun oluşumu ve belgenin niteliği bakımından önem taşımaz; zira hukuk düzeni, bir kamu görevlisine hukuka aykırı olarak ele geçirdiği ya da elde bulundurduğu bir kâğıdı doldurma yetkisi tanımaz. Bu nedenle kişinin kamu görevlisi niteliği, suç bakımından önemsizdir. Dolayısıyla ikinci fıkra bakımından cezanın belirlenmesinde, belgenin resmî

belge olması hâlinde fail kamu görevlisi olsun veya olmasın TCK m. 204/1 dikkate alınacaktır (Kelep Pekmez, 2025).

TCK'nın 209. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyetle bağlıdır. TCK'nın 73. maddesi uyarınca şikâyet süresi altı ay olarak öngörülmüştür. Bu süre, fiilin ve failin kim olduğunun öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Şikâyet hakkı sahibi ise güveni kötüye kullanılan imza sahibi gerçek kişidir (Yıldız, 2022). Kâğıt doldurularak adi borç senedi icraya konulmuşsa, takibe ilişkin tebligatın mağdura ulaştığı an, fiil ve failin öğrenildiği tarih olarak kabul edilir (Yıldız, 2022).

Suç, birinci fıkra itibarıyla takibi şikâyetle bağlı olduğundan şikâyetten vazgeçmek mümkündür. Soruşturma aşamasında şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar (KYOK) verilerek dosya kapatılır. Kovuşturma aşamasında şikâyetten vazgeçilmesi durumunda ise mahkemenin davanın düşmesine karar vermesi gerekir. Davanın düşmesiyle birlikte açılmış dava hüküm doğurmadan sona erer ve dosya kapanır.

TCK'nın 209. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen suç ise, belgenin niteliğine göre özel belgede sahtecilik veya resmî belgede sahtecilik suçunu oluşturmaktadır. Bu suçlar takibi şikâyetle bağlı suçlardan değildir; Cumhuriyet savcısı tarafından re'sen soruşturulur (Yıldız, 2022).

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun TCK 209/1'de düzenlenen hâli bakımından dava zamanaşımı süresi, TCK 66/e bendi gereğince 8 yıldır. Maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen hâl bakımından ise, suçun oluşumuna göre uygulanacak dava zamanaşımı süreleri değişmektedir. Suç özel belgede sahtecilik veya resmî belgede sahtecilik şeklinde gerçekleşmişse, yine TCK 66/e gereğince dava zamanaşımı 8 yıldır. Resmî belgede sahtecilik suçunun kamu görevlisi tarafından işlenmesi hâlinde ise TCK 66/d bendi gereği 15 yıllık dava zamanaşımı süresi uygulanacaktır.

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda, her iki fıkra bakımından da kanunda öngörülen ceza sınırları dikkate alındığında görevli ve yetkili mahkeme Asliye Ceza Mahkemesidir (Yıldız, 2022: 104). Ancak ikinci fıkraya konu suç, 5235 sayılı Kanuna göre Ağır Ceza Mahkemesinin görev alanına giren başka bir suçla birlikte görülüyorsa, bu hâlde yargılama Ağır Ceza Mahkemesinde yapılacaktır.

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun birinci fıkrasının sübut bulması hâlinde yaptırımı, önceki bölümlerde de belirtildiği üzere, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıdır. İkinci fıkra da düzenlenen hâlde ise, doldurulan belgenin niteliğine göre resmî belgede sahtecilik (TCK m.204) veya özel belgede sahtecilik (TCK m. 207) hükümlerine göre ceza tayin edilecektir. Ayrıca, TCK m.211'in "*bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın ispatı veya gerçek bir durumun belgelenmesi amacıyla belgede sahtecilik suçunun işlenmesi*" hâlinde uygulanacağı ve bu durumda verilecek cezanın yarı oranında indirileceği hükmü de dikkate alınmalıdır.

Açığa atılan imzanın kötüye kullanılması suçu, TCK m.209/1 kapsamında, TCK m.52/1 uyarınca adli para cezasına çevrilebilir. Aynı maddenin ikinci fıkrası bakımından ise, hükmedilen hapis cezası iki yıldan fazla olduğunda adli para cezasına çevrilmesi mümkün değildir.

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu, TCK m.209/1 bakımından TCK m.51 uyarınca erteleme kapsamındaki suçlar arasında yer almaktadır. Maddenin ikinci fıkrası bakımından da hükmedilecek hapis cezası iki yıl veya altında olduğu sürece erteleme uygulanabilir.

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçunda, şartları oluştuğunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kararı verilmesi mümkündür (Artuk&Gökçen, 2022). Bu bakımdan, birinci fıkra yönünden ceza miktarı gereği HAGB'nin şartları oluşmaktadır. İkinci fıkra bakımından ise, iki yıl ve altında hapis cezasına hükmedilmesi hâlinde HAGB kararı verilebilir.

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu, birinci fıkra yönünden CMK'nın 253. maddesinin a fıkrası gereğince uzlaşmaya tabi suçlardandır. Buna karşılık, ikinci fıkra da düzenlenen suç, kapsamı itibarıyla uzlaşmaya tabi değildir. Ayrıca, TCK incelendiğinde, bu suç bakımından failin etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmasının mümkün olmadığı görülmektedir.

SONUÇ

Açığa imzanın kötüye kullanılması suçu, Türk ceza hukuku bakımından hem bireyler arası güven ilişkisini hem de belge düzenine duyulan kamusal güveni koruyan ikili yapısıyla dikkat çekmektedir. Suçun birinci ve ikinci fıkraları arasında kurulan tipiklik ayrımı, yalnızca maddi unsur düzeyinde değil, korunan hukuki yarar, ispat rejimi, failin konumu ve yaptırım sistemi bakımından da belirgin bir farklılığa sahiptir. Bu çalışmada ortaya konulan değerlendirmeler, uygulamada kimi zaman göz ardı edilen bu ayrımın dogmatik açıdan büyük önem taşıdığını göstermektedir. Zira birinci fıkra da taraflar arasındaki anlaşma ilişkisi ve güven unsurunun ihlali temel iken, ikinci fıkra da hukuka aykırı ele geçirme veya elde bulundurma fiillerine dayanan sahtecilik niteliği ağır basmaktadır.

Birinci fıkra bakımından Yargıtay'ın uzun süredir sürdürdüğü yazılı delille ispat zorunluluğu, ceza yargılamasının serbest delil sistemi bakımından istisna niteliğinde olup, bu durum zaman zaman ceza yargılamasının fonksiyonuyla, hâkimin delilleri serbestçe takdir yetkisiyle ve hukuk-ceza yargılaması arasındaki ispat rejimleri arasındaki doğal ayrımla çelişen sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Buna karşılık ikinci fıkra bakımından hukuka aykırı ele geçirme olgusunun tanık dâhil her türlü delille ispat edilebilmesi, iki fıkra arasında yalnızca tipiklik açısından değil, ispat hukuku bakımından da ciddi bir ayrışmanın bulunduğunu göstermektedir. Çalışma, bu ayrımın açık biçimde ortaya konulmasının hem öğretideki tartışmaların berraklaşmasına hem de uygulamadaki tereddütlerin giderilmesine katkı sunduğunu göstermiştir.

Bununla birlikte, her iki fıkra arasındaki dogmatik farklılıklara rağmen, kanun koyucunun bu iki fiili aynı madde altında ve benzer terminolojiyle düzenlemesi, kavramsal çerçevenin zaman zaman bulanıklaşmasına yol açmaktadır. Bu durum hem uygulayıcıların nitelendirme yaparken hata riskini artırmakta hem de öğretide süregelen tartışmaların kaynağını oluşturmaktadır. Dolayısıyla ileride yapılacak olası bir kanun değişikliğinde, taraflar arasındaki güven ilişkisinin ihlaline dayanan birinci fıkra ile hukuka aykırı ele geçirme ve sahtecilik bağlantılı ikinci fıkra arasında daha belirgin bir ayrım yapılması, suç sistematığının daha tutarlı bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde, birinci fıkra bakımından ispat rejiminin ceza yargılamasına özgü ilkelerle uyumlu hâle getirilmesi, hukuki güvenliği güçlendirecek ve ceza muhakemesinin fonksiyonuyla daha uyumlu bir sonuca imkân tanıyacaktır.

Genel bir değerlendirme yapıldığında, açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun görünüşte basit bir doldurma eyleminden ibaret olmayıp, irade beyanının korunması, işlem güvenliğinin sağlanması ve belge düzenine duyulan güvenin sürdürülmesi gibi temel ceza hukuku ilkeleriyle doğrudan bağlantılı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, suçun unsurlarını, diğer suç tipleriyle ilişkisini, ispat rejimi sorunlarını ve maddi–manevi unsur tartışmalarını sistematik biçimde ortaya koymak suretiyle hem dogmatığa hem de uygulamaya ilişkin önemli açıklıklar sağlamıştır. Nihai olarak, açığa imzanın kötüye kullanılması suçunun hem bireysel hem kamusal güvenlik bakımından taşıdığı önemin ancak sağlam bir normatif çerçeve ve tutarlı bir yorumla ortaya çıkacağı; böyle bir çerçevenin ise ancak açık, ayrıştırılmış ve sistematik bir düzenleme ile güçlendirilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Artık, M. E.; Gökçen A.; Alşahin, M. E. & Çakır, K. (2022). *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (20. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Aslan, D. M. Y. (2015). “Türk Ceza Kanunu’ndaki Düzenlemeler Kapsamında Geniş Anlamda Sahtecilik Suçları”, *Ankara Barosu Dergisi*, (2): 147-172.
- Erdem, D. Ö. (2018). “Türk Ceza Hukukunda Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması Suçu (TCK m. 209)”, *Ceza Hukuku Dergisi*, 13(37): 171-194.
- Erem, F. (1956). “Açığa İmzanın Kötüye Kullanılması”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1–2): 19-30.
- İnan, M. (1988). “Emniyeti Suistimal” ve “Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması” Suçları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kelep Pekmez, T. (2025). *Belge Suçları (TCK md. 204–212)*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- Koca, M. & Üzülmüş, İ. (2025). *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (11. Baskı), Adalet Yayınevi, Ankara.
- Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi, <https://www.lexpera.com.tr/>.
- Tezcan, D.; Erdem, M. R. & Önok, M. (2024). *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (22. Baskı), Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ulusoy, Y. (2004). “Beyaza İmza”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(3-4): 471-499.
- Yıldız, F. (2022). *Yargıtay Kararları Işığında Belgede Sahtecilik ve Vergi Kaçakçılığı Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara.